

PREKEN, visitasgudstjeneste Askim kirke 2. februar 2025

Evangelietekst:

Johannes 5,1–15 Den syke ved Betesda

1 Etter dette kom en av jødernes høytider, og Jesus dro opp til Jerusalem.

2 Ved Saueporten i Jerusalem ligger en dam som på hebraisk heter

Betesda. Den er omgitt av fem bueganger. 3 Der lå det en mengde

mennesker som var syke, blinde, lamme og uføre. ^T 4 ^T 5 Det var en mann

der som hadde vært syk i trettiåtte år. 6 Jesus så ham ligge der og visste at

han hadde vært syk lenge, og sa til ham: «Vil du bli frisk?» 7 Den syke

svarte: «Herre, jeg har ingen som kan få meg ned i dammen når vannet blir

rørt opp. Og når jeg kommer fram, går alltid en annen uti før meg.» 8 Da sier

Jesus til ham: «Stå opp, ta båren din og gå!» 9 Straks ble mannen frisk, og

han tok båren sin og gikk. Men det var sabbat denne dagen, 10 og jødene sa

til ham som var blitt helbredet: «Det er sabbat, du har ikke lov til å bære

båren.» 11 Han svarte: «Han som gjorde meg frisk, sa: ‘Ta båren din og gå!’»

12 «Hvem er det mennesket som sa at du skulle ta den og gå?» spurte de.

13 Han som var blitt frisk, visste ikke hvem det var, for Jesus hadde trukket

seg unna; det var så mye folk der. 14 Senere fant Jesus mannen på

tempelplassen og sa til ham: «Nå er du blitt frisk. Synd ikke mer, for at ikke

noe verre skal hende deg.» 15 Mannen gikk da og fortalte jødene at det var

Jesus som hadde gjort ham frisk.

(Lesetekster: Se under selve prekenen)

PREKEN

God søndag! Det er så godt å se dere og være sammen her og feire gudstjeneste, takk for alle gode forberedelser og takk for at dere alle er her i Askim kirke i dag.

Jeg har lyst til å si: Rekk opp hånda om du står eller har stått i helsekø? Men det skal jeg ikke. Likevel vet jeg at vi er mange her inne som har stått eller står i helsekø. Og vær du trygg: Du er ikke alene!

I 2024 var 258000 mennesker i helsekø i Norge. De, eller vi (for jeg har selv stått i den køen), venter på ulike tiltak som skal gjøre helsa vår bedre. Det kan være vi venter på operasjoner, eller undersøkelser, eller testing av medisiner. Noen lever godt og ganske ubesværet i ventetiden, andre har mye smerter og sterke begrensninger pga manglende behandling.

Den syke mannen ved Betesda-dammen lå i helsekø. Sammen med en mengde mennesker som var syke, blinde, lamme og uføre. De ventet på at noe skulle skje, at vannet skulle bli rørt opp eller komme i bevegelse, står det, og deretter var det om å gjøre å være først ut i vannet, da var den helsebringende virkningen størst.

Hvis det blir trygt å reise til Jerusalem igjen, går det an å besøke dette stedet. I hvert fall et sted arkeologer tror kan være denne dammen. Den ligger ved det som ofte fortsatt kalles Saueporten, og det er fem bueganger omkring den, som beskrevet i vår tekst. Betesda betyr barmhjertighetens hus. Vi har noen bedehus og sykehus i Norge også som har båret det vakre og trøstefulle navnet. Barmhjertighetens hus. I Jerusalem er det ofte mye mennesker, og det er lett å forestille seg hvordan det var tett i tett med folk omkring Betesda-dammen. Fortvilelsen til den syke mannen over å ikke nå fram til behandlingen han så sårt trengte, lyser gjennom i setningen: Det var en mann der som hadde vært syk i trettiåtte år.

Jesus ser ham, og vet at han har vært syk lenge, og Jesus spør det som kan virke som et helt unødvendig spørsmål: Vil du bli frisk?

Mannen svarer: Herre, jeg har ingen som kan få meg ned i dammen når vannet blir rørt opp. Og når jeg kommer fram, går alltid en annen uti før meg.

Jeg har ingen. Sier han.

For en fortvilet situasjon! Å ikke ha noen i livet som kan hjelpe.

Jeg skal ikke ta en ny håndsopprekning. Men jeg tror det er mange av oss, og av befolkningen i Askim og i vårt land som også ofte har det sånn. At vi kunne svart: Jeg har ingen!

Ensomhet er en voksende utfordring i verden, i Norge og i Askim. Mange mennesker bor alene, og når vi bor alene, er det lett å bli ensom. For man må skape sine fellesskap selv, hver eneste dag.

Jeg har ingen. For en sår og vond setning. Den er til å gråte av.

Jesus vender situasjonen for denne mannen. Jesus ser ham, han snakker med ham, og han gjør ham frisk. Lytter, lindrer og leger. Jesus kommer ikke feiende inn blant buegangen og roper ut at alle som vil kan bli friske, bare de gjør slik og slik! Nei, Jesus tar kontakt direkte og personlig med den syke mannen, og inviterer til en samtale om hva mannen lengter etter og savner i sitt liv. Jesus lytter når mannen forteller om sin sykdom, sin ensomhet, sin lengsel. Og gjennom Jesu nærvær får mannen tildelt verdighet, som en som er verdig å samtales med og lyttes til, han får en venn, fordi Jesus tar seg tid til å være hans venn, og han blir frisk, fordi Jesus kan gjøre ham frisk.

Hvordan er dette for oss i dag? Kan vi bli friske ved å be Jesus gjøre oss friske? Ja, det kan vi. Jesus er Gud, og er en del av den skapende, frigjørende og livgivende treenighet som vi bekjenner troen på når vi reiser oss i gudstjenesten og sier sammen at vi tror på Gud, Jesus og Den hellige ånd. Den treenige Gud gir seg til kjenne i alt som er godt, rett og vakkert, og Gud virker midt iblant oss hele tiden. Når helsesekretæren åpner døren til venteværelset der en mengde mennesker som er syke venter på hjelp, og roper deg inn til undersøkelse, er det Guds skapende gjerning som virker. Når sykepleieren lytter til deg og samtaler med og støtter deg i å finne et godt kosthold og en god måte å redusere blodtrykket på, da er det Guds godhet og barmhjertighet som er i sving. Når legen legger en stødig hånd på skalpellen og fjerner kreftsvulsten, da er det Guds helbredende kraft som står bak det hele.

Gud er verdens skaper, frigjører og livgiver, og Gud kan helbrede plutselig og overraskende, slik Jesus gjør her ved Betesda-dammen. Det har skjedd og det vil skje igjen. Samtidig tror vi at Gud har gitt oss mennesker utrolige evner til å gjøre godt, berge liv, hindre ensomhet, gjøre frisk. Helbredelse skjer oftest gjennom det alminnelige, at kroppen leger seg selv, eller at helsevesenet gjør oss friske eller i det minste friskere. Alt dette er avhengig av at vi mennesker deltar i Guds virke i verden.

I dåpen blir vi født på ny og tatt inn i Guds menighet, og i dåpen blir vi kalt og sendt til å være Guds medarbeidere i verden. Så alle vi døpte har del i Guds oppdrag i verden, og er kalt til å bære Guds nåde, kjærlighet og barmhjertighet ut i verden.

Det kan vi gjøre i samarbeid med alle mennesker av god vilje, så med alle gode krefter, arbeider vi for at Guds visjon for verden skal blir virkelighet. Så stadig flere kan oppleve, erfare og gjenkjenne Guds kjærlighet i sine liv.

Møtet med Gode naboer her i Askim ble for meg et ekte gudsbevis! Ja, Jesus lever, kjærlighet, nåde og barmhjertighet finnes blant menneskene, og vi er en hel bevegelse av folk som vil godt, som vil rett, som vil at livet skal bli litt bedre for litt flere i morgen enn det er i dag.

Mange mennesker må leve med uhelbredet sykdom, plager og generelt miserable situasjoner, men midt oppe i dette finnes det noe som kan helbredes, som alltid kan bli bedre: Fellesskapet vi alle er en del av. Slik Jesus setter den syke mannen i stand til å ta del i livet på nytt, kan vi sammen sørge for at flere av oss kan oppleve at vi er en del av fellesskapet og får være med og høre til i fellesskapet. Også med sykdom og plager som en del av livet. Fellesskapet har i seg selv en sterk helbredende kraft, som kan være vel så viktig som å bli frisk i kroppen.

Fortellingen om den syke mannen ved Betesda-dammen avslutter med at noen spør mannen hvem som har gjort ham frisk. Han vet først faktisk ikke det, for Jesus hadde trukket seg unna, det var så mye folk der.

Slik er den Jesus vi leser om og inviteres til å tro på og følge. En som kjenner oss og vet hva vi sørger over, også før vi kjenner ham. Jesus vet hva vi lengter etter.

Jesus vil hele våre brudte liv, våre sårede hjerter, vår knuste verden. Han kommer til hver og en av oss med sin kjærlighet og barmhjertighet, og inviterer oss til å følge ham og være hans venn. Ja, Han vil være din og min frelser og venn.

Derfor har vi alltid håp. Derfor mister vi ikke motet. Derfor kan vi møte hverandre, alle mennesker, med tro, håp og kjærlighet så det blir mer himmel på jord.

Gud vi ber: La ditt rike komme. La din vilje skje på jorden slik om i himmelen.

Ære være Faderen og Sønnen og Den hellige Ånd, som var, er og blir, en sann Gud fra evighet og til evighet. Amen.

Lesetekster:

Salme 103,1–6

1 Av David.

Velsign Herren, min sjel!
Alt som i meg er,
velsign hans hellige navn.

2 Velsign Herren, min sjel!
Glem ikke alt det gode han gjør.
Han tilgir all din skyld
og leger alle dine sykdommer.

4 Han frir ditt liv fra graven
og kroner deg med barmhjertighet og kjærlighet.

5 Han metter ditt liv med det gode,
du blir ung igjen som ørnen.

6 Herren skaper rettferd,
han lar alle undertrykte få sin rett.

Jakob 5,13–16

Forbønn og omsorg

13 Er det noen blant dere som lider? Da skal han be. Er noen glade til sinns? Da skal han synge lovsanger. 14 Er noen blant dere syke? Han skal kalle til seg menighetens eldste, og de skal be over ham og salve ham med olje i Herrens navn. 15 Da skal troens bønn redde den syke, og Herren skal reise ham opp. Har han gjort synder, skal han få dem tilgitt. 16 Bekjenn da syndene for hverandre og be for hverandre, så dere kan bli helbredet. Et rettferdig menneskes bønn er virksom og utretter mye.